

De høje havklipper ved Slieve League og Achill Island på 668 meter, der går lodret ned i havet, hører til de højeste i Europa, så vi flyver i god højde over dem.

Irland set fra luften

Irerne er hyggelige, varme og gæstfrie, men også barske, hårdføre og stolte – nøjagtig som deres natur og landskab. Naturen har på mange måder formet mennesket på den grønne ø i Atlanterhavet – og irernes folkesjæl afspejles i landskabet, som Explorers udsendte medarbejder i denne artikel udforsker ovenfra på en flyrejse langs Irlands kyst.

CLAUS HEBOR | Jyllands-Postens udsendte medarbejder | explorer@jp.dk FOTO: LIAM CAROLL

foråret fik jeg en enestående chance for at flyve rundt langs Irlands kyst i lav højde i en lille 4-sæders propelmaskine sammen med den dygtige, lokale fotograf Liam Carroll og piloten Claus Kvist. Efter at have besøgt den grønne ø et utal af gange fik jeg nu muligheden for at se Irland fra luften sammen med en fotograf, der kunne fange og fastholde magien i landskabet. Det gav et helt nyt perspektiv og indblik i Irland og irerne.

Irernes folkesjæl har altid fascineret mig, for irerne har en markant anderledes livsindstilling end så mange andre. Irlands barske historie er helt sikkert en del af årsagen, ligesom deres keltiske fortid, hvor de levede i tæt samhørighed med naturen, har formet deres mentale landskab. Naturen er stadig betydningsfuld for de fleste irere den dag i dag. De elsker deres natur, og de har et næsten spirituelt forhold til den.

Piloten Claus Kvist laver de sidste check på den lille maskine, før vi tager på ekspedition rundt langs den irske kystlinje. Ruten går fra Belfast langs nordkysten til det vilde landskab i

Donegal med ophold i Sligo. Herfra videre til Achill Island med Europas højeste havklipper og gennem det smukke Connemara til den største af Aran-øerne InishMór.

BenBulben og ånderne på Knocknarea

I det nordvestligste county Donegal rammer vi havklipperne Slieve League, som tårner sig op med godt 600 meter, der går lodret ned i havet. Her ser vi tydeligt den smalle bjergsti, som fører til toppen langs afgrunden, og som passende har fået navnet Deadmans Pass. Et navn, som giver respekt og ærefrygt, da vi kun er et lille skrøbeligt fly, der i et øjeblik passerer tæt forbi de granitklipper, der har stået i millioner af år.

Herfra kan vi skimte det markante bjerg BenBulben ved Sligo, som W.B. Yeats gjorde verdenskendt gennem sine smukke digte. Mens vi flyver imod BenBulben, kan jeg rent faktisk høre landskabet synge Yeats' smukke ord om hans barndomsland ved Sligo.

BenBulben kaldes også for Irlands Table Mountain, da toppen er helt flad med næsten

Piloten Claus Kvist laver de sidste check på den lille maskine, før vi tager på ekspedition rundt langs den irske kystlinje.

lodrette sider – en form, som har betaget og mystificeret irerne siden tidernes morgen.

Ved siden af ligger bjerget Knocknarea med en enorm stenøj på toppen, der er mange tusind år gammel. Højen kaldes Queen Maeves grav efter de irske myter om en kendt keltisk dronning, der foretog kvægtyreri mod kongen af Ulster.

Yeats kendte til stedets magiske evner og skrev om de keltiske ånder Sidhe, der huserer på Knocknarea. Typisk for irernes forhold til naturen og deres mytologi er højen ikke udgravet, men man ved, at der er et hulrum derinde. Hold magien i live – vi skal ikke forstyrre naturen og dens ånder.

Yeats brugte den mytologiske irske natur til en "gælisk revival" i slutningen af 1800-tallet, som var med til at definere irernes selvforståelse og unikke kultur samt bane vejen til et selvstændigt Irland.

InishMór afspejler naturens luner

Landingsbanen på den lille Aran-ø InishMór er kun lige så lang, som vi har brug for. Vi kommer

Irland er indhyllet i mytologi og spiritualitet og er fuldstændig magisk.

Mennesket har formet naturen, og naturen har formet mennesket. 7.800 km stendiger og ældgamle runde forter præger landskabet på den største af Aran-øerne, Inishmór.

Pilot Claus Kvist laver de sidste check på maskinen, før vi tager på ekspedition.

Langt ude i Atlanterhavet ligger de to klippespids, Skellig Islands.

Kystlinjen langs co. Clare og Kerry hører til de smukkeste i verden.

perfekt ned og fortsætter heldigvis ikke ud over den to meter lodrette klippekant ned i Atlanterhavet. Lufthavnspersonalet nyder den varme sol uden for den lille bygning, og vi bliver varmt modtaget og tilbudt kørsel til den største by på øen, Kilroman.

Den oprindelige livsførelse kan stadig opleves på øen – ikke mindst mærker vi den ro, styrke og melankolske glæde, som er en betingelse, når man er underlagt naturens luner, fordi man har bosat sig på nogle stormombruste klipper i Atlanterhavet.

Vi ser de spinkle skindklædte både, currachs, som oboerne sejlede gennem de enorme bølger på Atlanterhavet for at fange hvaler og hajer for udvinding af olie til at give lys. En imponerende, modig og livsfarlig bedrift for at skaffe det daglige brød.

Overalt på øen mærker vi naturens indflydelse på mennesket – for her er mennesket totalt underlagt naturen. Gennem generationer har øens beboere hentet tang og sand i havkanten og lagt det på den gølle limstensslette, og efter

århundreder er der opstået små grønne jordlodder, som kan brødføde lidt får og kvæg. Forestil dig at starte et projekt, som først bliver givtigt for dine børnebørns børnebørn ... Den tro på fremtiden med forbindelse til tidligere og kommende generationer har de fleste af os vist mistet i vores begær efter materiel rigdom.

Øen er gennemskåret på kryds og tværs af 7.800 km stendiger, som møjsommeligt er samlet sammen og stablet af oboerne, lige siden de første mennesker bosatte sig her for 6.000 år siden. Naturen og tiden føles uendelig her på Inishmór.

Beboerne på Aran-øerne er som deres natur: hårdføre, kantede og furet af det hårde vejrlig – som de uendelige rækker af sten, som modstår naturens luner uden et suk. Og samtidig sprudlende og givende som havet omkring dem. Naturens egenskaber, rytme og temperament er helt optaget i øboernes dna.

Grundfæstet i naturen

Selv om Irland blev kristent allerede i 400-tallet, så har den irske kristendom bevaret mange remi-

De fleste irere har heldigvis bevaret denne tætte relation til naturen, og jeg møder den i deres musik, digte og i den almindelige snak på pubben.

niscenser fra den før-kristne, keltiske tro – selv op til i dag. Før kristendommen var den irske mytologi fyldt med naturguder, og irerne anså kilder, træer og klipper for at være besjælet af et spirituelt element. Denne animisme findes stadig i Irland, hvor jeg stadig finder hellige træer fyldt med tøjstykker og små offergaver eller hellige kilder og sten, hvor der ofres blomster.

De fleste irere har heldigvis bevaret denne tætte relation til naturen, og jeg møder den i deres musik, digte og i den almindelige snak på pubben. Naturen spiller en stor rolle i deres liv, og de værdsætter naturen på en helt anden og mere spirituel måde end de fleste andre mere materielle tænkende folk. Irerne elsker at tage ud i naturen. Og jeg får altid gode historier om vandreture i bjergene, kæmpelaksen i floden eller solnedgangen over havet – så uendelig jordnært sammen med tidløse myter om naturens magi.

Da vi flyver hen over landskabet, som udfolder sig i alle farver og former, og jeg ser skønheden i

Fortsættes ►

De fantastiske Skellig Islands, hvor eremitmunkke boede sammen med millioner af havfugle – og et overskud af tid til bøn

Irland er et orgie i farver. Selv deres huse elsker irlendere at male i alle regnbuens farver – selv pink, blå og lilla.

Et det vekslende landskab, forstår jeg bedre irlændernes enestående kreative åre inden for musik, litteratur, digte og teater. Kulturen forbinder dem med en årtusindgammel tradition, som har sin rod i naturen. Både gennem den tidsløse musik af f.eks. Van Morrison, U2 og Enya, litterære nobelprisvindere som Yeats og Seamus Heaney, men også hos den lokale seanachai – historiefortæller – og de helt almindelige irlendere, der spiller, synger og danser på den lokale pub.

Vi oplever det hver aften, når vi er landet og gæstfrihed bliver modtaget af de nysgerrige lokale over en pint of Guinness. Og så bliver der fortalt ældgamle historier og sunget melankolske sange med en smittende glæde. Livet her er på mange måder så simpelt og smukt som landskabet.

Tir na nÓg findes ved Skellig Islands
Efter et ophold i Galway tager vi den smukkeste kyststrækning i verden forbi Cliffs of Moher, Dingle-halvøen, Kerry og ud til de enestående øer Skellig Islands langt ude i Atlanterhavet og slutter i Waterford efter en tur langs den blide sydkyst.

Højdepunktet må være at flyve over Skellig Islands. Langt ude i Atlanterhavet ligger to klippe-spids, som rejser sig lodret op fra det turkisblå hav. Min første tanke er, at her kan der umuligt leve mennesker, men allerede fra 500-tallet bosatte eremitmunkke sig på den største af klippespidsene, Skellig Michael. Over 600 stentrin fører fra en lille vig stort set lodret op i himlen til toppen af klippen. Her boede de i små primitive stenkuber – beehives – der levede af regnvand, fisk og havfugle. Fuldstændig underlagt naturens luner eller – i deres optik – Guds vilje.

I den ældgamle irske mytologi lå dødsriget langt ude i havet vest for Irland, og irlændere kalder det stadig poetisk for Tir na nÓg, som betyder landet med evig ungdom og skønhed. Når jeg ser Skellig Islands fra luften, er det næsten en spirituel oplevelse at se Tir na nÓg. Og på en eller anden måde var det vel også det, som munkene søgte, da de kom herud.

Den mindre klippe Little Skellig er et fuglefjeld med en stor rigdom af smukke havfugle, der svæver graciøst og ubesværet rundt om klippespidsen i en evig cyklus. Det er, som om klippen

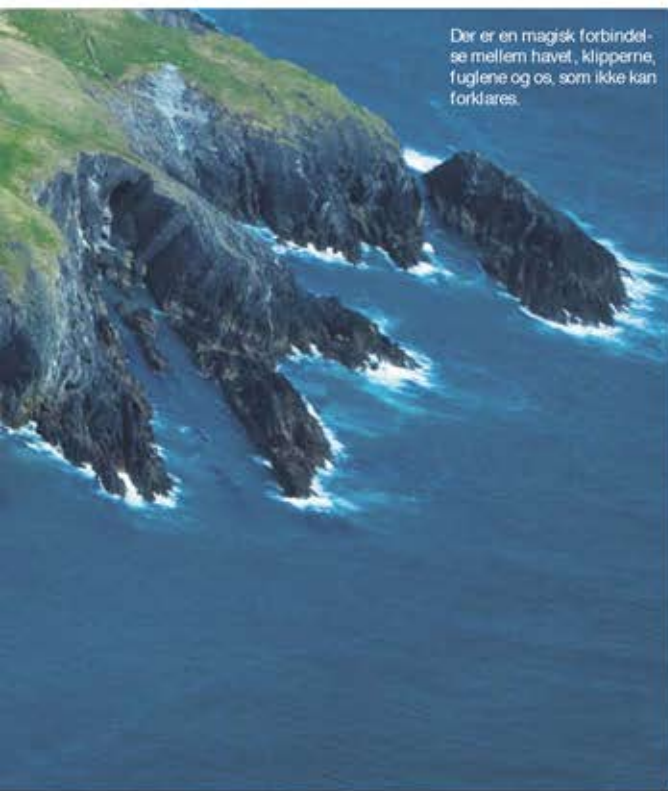
Efter et ophold i Galway tager vi den smukkeste kyststrækning i verden forbi Cliffs of Moher, Dingle-halvøen, Kerry og ud til de enestående øer Skellig Islands.

er en levende organisme, hvor de smukke havfugle sørger for et livgivende åndedræt – ind og ud i en bølgende bevægelse, der aldrig stopper. Og sådan har det været gennem årtusinder, og tiden bliver pludselig en mærkelig størrelse at tænke på.

I vores lille fly føler vi os som en af de millioner af havfugle, der kredser rundt om klippespidsen – mærker blæsten, havet og sanser de uendelig mange nuancer af blå. Vi er eet med naturen, og ord kan ikke forklare skønheden eller den spirituelle oplevelse. Der er en magisk forbindelse mellem havet, klipperne, fuglene og os, som ikke kan forklares, men som jeg fornemmer meget klart, mens vi cirkler et par gange rundt om de to magiske klipper. Langt ude i det frådende Atlanterhav ...

Selv om fotos er døde, vil de forhåbentlig alligevel kunne give et sug i maven, når vi ser dem bagefter.

Farvepaletten langs sydkysten
Under os vekslers landskabet, kysten og havet mellem at være frodigt og smukt til vildt, frå-

Der er en magisk forbindelse mellem havet, klipperne, fuglene og os, som ikke kan forklares.

dende og barskt. Og hele natursceneriet rummer en utrolig farvepalet – fra de hvideste sandstrande over det turkisblå hav og neongrønne græsbacker, gule rapsmarker til gråsorte klipper, der tårner sig ubønhørligt op mod vores lille maskine i den dyblå himmel. En kunstmaler kunne ikke have sat farverne mere perfekt og alligevel mere overraskende sammen.

I Waterford slutter vores flyvetur langs den irske kystlinje. Byen er grundlagt af danske og norske vikinger i 914, og man forstår godt, hvorfor så mange af vikingerne blev i Irland. De byggede byer og handelspladser og assimilerede sig så fint med lokalbefolkningen, at irerne er stolte af deres fortid med vikingerne. Selv om irerne fik mange nye påvirkninger fra vikingerne, så bevarede de deres keltiske særpræg og egenart. Den ligger så dybt begravet i deres jord og i deres landskab, at den er blevet en del af dem.

Irerne gør noget magisk ved øen. Ofte får man et bedre billede og en større forståelse ved at komme lidt på afstand. Under vores flyvetur rundt langs Irlands smukke kyst har jeg i

Under vores flyvetur rundt langs Irlands smukke kyst har jeg i bogstaveligste forstand fået et helikoptersyn på Irland.

bogstaveligste forstand fået et helikoptersyn på Irland.

Nu ser jeg, hvordan mennesket afspejler landskabet og omvendt. Det gælder naturligvis for alle lande og nationaliteter, men Irland er bare lidt smukkere, mere fascinerende og varieret end de andre lande – synes jeg.

Og ligesom irerne, så er landskabet så meget smukkere i solskin, og vi har været heldige med strålende sol i alle dagene i Irland. Så er naturen som et 360 graders panorama, der folder sig ud for fødderne af os.

Om jeg har forstået den irske folkesjæl, ved jeg ikke, men jeg ved, at jeg har fået en flig af den med i hjertet. Jeg kan ikke undgå at blive berørt på en utrolig fascinerende måde af Irland og irerne, når jeg rejser rundt på den grønne ø. Det gør noget magisk ved øen. Jeg føler mig simpelthen opfyldt – af glæde, af historien og af at være en del af noget uendeligt stort.

Det understreger blot den udefinerbare følelse af, at det irske landskab er mytisk, spirituelt og magisk. Uden for tid og sted – men dog nærværende og lige i hjertet! Ligesom irerne.

Det irske landskab er mytisk, spirituelt og magisk. Uden for tid og sted – men dog nærværende og lige i hjertet! Ligesom irerne.

Udsigten fra luften, da vi flyver langs kystlinjen forbi Cliffs of Moher, Dinglehalvøen, Kerry og ud til Skellig Islands.

OM ARTIKLENS FORFATTER OG FOTOGRAF:

Irlands-ekspert Gaus Hebor, der tillige er rejsearrangør og Irlandsguide, har besøgt den grønne ø utallige gange gennem knap 25 år. Han er uddannet historiker og har et dybtgående kendskab til irsk historie, kultur og levevis. Han har skrevet talrige artikler og holder løbende foredrag om Irland samt arrangerer events som "An Irish Evening" med irsk musik, riverdance og whiskeysmagning. Mere om forfatteren på: www.hebor.dk

Fotograf Liam Carroll er fra Galway, Irland. Han har rejst over det meste af verden med sit kamera, og hans fantastiske fotos har bl.a. været bragt i National Geographic og andre betydningsfulde tidsskrifter. Hans fotos indfanger den spiritualitet og magi, som Irland er så kendt for. Som musiker turnerer han ofte med sit band over det meste af verden, og denne musikalske og kreative åre kan ses i hans enestående fotos.

Mere om fotografen på: www.liamcarrollphotography.com